

GŁOS NARODU

WYD. PORANNE

CENA NR: W KRAKOWIE 30 hal., W wydanie całonocne na prowincji 50 hal., 32 fen.

CENY OGŁOSZEN

SOBOTA

1. LUTEGO 1919.

NR. 22. — R. XXVII.

Przedpłata wynosi:		W Krakowie		Na całym obszarze Państwa polsk.		Za granicą		Przedpłata zniżona dla Naczelniwa Ludowego	
		z adresem	z adresem	z adresem	z adresem	z adresem	z adresem	z adresem	z adresem
Miesięcznie	10	10	8	10	11	12	12	8	8
Kwartalnie	30	25	30	30	33	36	36	25	25
Półrocznie	60	51	60	60	66	72	72	51	51
Rocznie	120	102	120	120	132	144	144	102	102

Zamawiać „Głos Narodu“ można we wszystkich agencjach dziennikowych lub bezpośrednio w Administracji. — Wpłaty można uskutecznić listami pieniężnymi, przekazami pocztowymi, przez Pocztową Kasę Oszczędności (Konto Nr 24963), przez Bank Krajowy i w Administracji Wydawnictwa.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: KRAKÓW, UL. SW. KRZYŻA 11. — DRUKARNIA UL. SW. TOMASZA 35. Telefon Redakcji Nr. 190. — Telefon Administracji i Drukarni Nr 3344 — Listów niedostatecznie opłaconych nie przyjmuje się. — Prosimy uprzedzić o adresowaniu wszystkich listów dotyczących przedpłaty i ogłoszeń do administracji wydawnictwa.

Zwyczajne (za wiersz 1000 znaków)	10
„Wielki tabelaryczny“	20
Nadstawiane (za wiersz 1000 znaków)	20
Nekrologi	20
Komunikaty (po kronice)	30
Paski (2 i 3 stronice)	30
Załączniki, prospekty itp. dla urzędów, miejscow. i zamiejsc. za 100 egz.	20

Okrażanie.

Jesteśmy faktycznie odcięci od Europy. Biuro prac kongresowych, które z przygotowaniem referatów i biblioteką podręczną w składzie na razie kilkunastu osób miało udać się do Paryża, nie może wyruszyć, gdyż wszystkie drogi są zamknięte. Droga na Niemcy zamykają wojska, walczące przeciw Polakom w Poznańskim i Prusich Zachodnich, droga na Wiedeń i Szwajcaryę, w szczególności na Budapeszt—Wiedeń—Szwajcaryę, zagrażają atakujące nas wojska czeskie. Jednostki mogą się z trudem przestawiać przez Katowice, Wrocław, Drezno, Monachium do wolnej ziemi Helwetów, bo choć stosunki ze Szwajcarią, gdzie jeszcze władają Niemcy, zerwane i podlegają bezpośrednio niemieckiej, to jednak — za opłatą wizy niemieckiej, przebywszy kawałek drogi na piechotę — można się przecieć dostać do pogoni, na zachód wodogę. Tylko iskra telegrafu bez drutu swobodnie przebiega przestrzenie między wieżą Eiffla a Krakowem czy Warszawą, przynosi skąpe wiadomości o tem, co się tam dzieje na zachodzie, rdy nawet nie dostają się do nas dzienniki wiedeńskie czy berlińskie. By już nie mówić o szwajcarskich lub francuskich.

Dla koalicji — ale tylko dla niej — dostępna jest jedna droga, z której jednak my korzystać nie możemy: na Gdańsk i Toruń do Polski, której użyć zaostrzyła sobie koalicja już w akcie zawieszenia broni z Niemcami. Ta droga przybył Padorewski, tą drogą spodziewamy się ciągle — niestety tak długi bez rezultatu — przyjazd armii polskiej, zostającej pod wodzą Hallera.

Tak znaleźliśmy się w sytuacji niesłychanie przykra. Ale sytuacja to wojenna, więc chwilowa, która trwać może dnie i tygodnie, ale musi minąć. Gorsza rzecz jednak, iż tę sytuację wojenną wytworzyło dążenie, by nas także i po wojnie odciąć, nie tak hermetycznie, ale jednak z skutkami, które mogą być gorszymi.

Twórcami tego planu okrażania nas są Czesi. Zagarnęwszy Słowację, dają oni do tego, by przez nią podać rękę Rosji, a tę Rosję chcieliby widzieć już koło Sącza, gdzie siedzą na polskiej ziemi ruscy Żemkowic. Wzrok Czechów zawsze zwracał się z lubością ku białyńskiemu i w potęgę Rosji widział zysk Słowiańszczyzny, jej wielkością oszołomiony, na niej budując plany przyszłości, zamykał oczy na trudny polski, na walkę polsko-rosyjską. A choć ta Rosja, zgnana do szpiku kości, rozsypana się na gruzy, nie utraciła — mimo swego bolszewizmu — miłości czeskiej. Z Rosją przeszłości chcą Czesi zawrzeć sojusz przeciw nam zwrócony. Łącząc bratniej spłuki: prusko-rosyjskiej ma zająć inna: czesko-rosyjską, która — kto wie? — może znowu pomysł o Polskę rozbiore.

Ala jeśli by nawet tak daleko nie szły plany czeskie, to już sam pomysł utworzenia tego koryta po stronie południowej Karpat, które miałyby Czechów złączyć z Rosją czy z Rusią, jako kiedyś Rosji oczęści, jest dla nas groźny. Nie tylko wydrzeć nam część Czesi ziemi orawskiej i sileską, z ludnością, której polskość stwierdzili ich własni uczeni. Chodzi im o to, by tamtejszy, nie pośrodku tylko, przez Polskę, mieć dostęp do Rosji a nam — odciąć drogi przez Karpaty na południe wodogę.

Interesem Polski jest, by zachować swobodę ruchów, by kontakt mógł zyskać z całym światem, jak najszerszy. Przedewszystkiem ten kontakt na nam dać Gdańsk i własne nasze wybrzeże morskie. Ale — chcemy mieć i inne drogi wolne. Chcemy mieć drogę do morza Czarnego, ku któremu idzie część rzek, przecinających nasze terytoria, mogących mieć połączenie z rzekami, płynącymi ku Bałtykowi zlewiskowi; chcemy więc bezpośredniej granicy z Rumunią, by tylko przez terytorium jednego z państw musieć sięgnąć do morza Czarnego. Chcemy mieć przystęp i do Adryatyku przez Węgry i państwo południowo-słowiańskie. Wprawdzie straci on wobec Bałtyku to znaczenie, jakie miał dotąd dla części Polski, zwłaszcza dla Galicji, tak jak Tryest i Fiume stracą swoją doniosłość wobec Gdańska; przeciw jednak Adryatyku i jego porty nie będą dla nas zupełnie obojętne. Chcemy mieć bezpośredni dostęp do Węgier, od których musimy sprowadzać zboże, gdy nasze własne nam nie może wystarczać, wino, stoninę i t. d., bez opłacania się Czechom, bez narażania na utrudnienia wymiany z Węgrami, którym i my będziemy mogli dostarczać węgla, może i wyrobów przemysłu.

To ważne względy gospodarcze. Ale obok nich idą i polityczne. Nie chcemy być okrażeni i zagrożeni na przestrzeni tysięcy kilometrów przez siły, które mogą iść z sobą ręką w rękę, siły czesko-rosyjskie. Zamiast granicy z Węgrami, która była dla nas przez tyle wieków bezpieczną, mamy dostać groźną nam granicę czeską. Temu musimy się całą siłą sprzeciwić. Żądaniem naszym musi być, byśmy stykali się bezpośrednio, o ile możności z Rumunią, a przede wszystkim z Węgrami na południowej części Spiszu, by te Węgry odgradzały Czechów od Ukrainy czy Rosji. W klaszcie brutalnych rąk czeskich i barbarzyńskich rusko-rosyjskich dostać się nie chcemy. O tem pamiętać muszą ci, którzy prowadzić będą układy o polskiej granicy. O to upominać się będziemy głośno musieli. To, co się obecnie stało wskutek brutalnego napadu Czechów, uzmysławia jasno, czym nam grozi takie okrażenie w przyszłości.

„Zjednoczona Ukraina“.

W Kijowie odbyło się d. 20 stycznia uroczyste posiedzenie dyrektoryatu republiki ukraińskiej i rady ministrów. Przybyli na nie delegaci „republiki zachodnio-ukraińskiej“, tj. Galicji wschodniej. Przewodniczącym był Leon Baginowski, delegacja składała się z Izydora Helubowicza, jako prezesa rady narodowej ukraińskiej i z pięciu członków. Delegacja wzięcia uroczystą deklarację, że w Stanisławowie d. 3 stycznia dokonano się złączenie zachodniej i wschodniej ukraińskiej republiki ludowej w jedno państwo. Ostateczna umowa o zjednoczenie będzie dopiero zawarta, tymczasem zaś władzę na terenie zachodniej Ukrainy sprawować będzie rada narodowa.

Ukraińska rada ministrów postanowiła wobec tego uznać wielki obchód zjednoczenia Ukrainy i wyznaczyła dzień 22 stycznia na ten cel, oraz wyasygnowała 100 tysięcy rubli na koszt.

Tymczasem w Galicji wschodniej urządzono częściowe obchody połączenia obu Ukrain. Jeden odbył się dn. 12 stycznia w Zaleszczykach. Uczestniczył w nim komisarz gubernialny Stepura. Przybyli — jak twierdzą źródła ruskie — „tysiąc zorganizowanego włościanstwa z narodowymi sztafardami i wiele organizacji politycznych i kulturalnych“. Wiadomości takie są oczywiście przeznaczony dla zagranicy; bliżej „Ukrainy“ wiadomo jak wygląda stan organizacji ziemnego włościanstwa ruskiego i jakie liczne ono posiada instytucje polityczne i „kulturalne“. Tak samo na zagranicę obliczone jest informacja, że na uroczystości obecni byli „polscy robotnicy socjalistyczni“. Ostatecznie odbył się więc, na którym uchwalono nazwać jedną z ulic „ulicą trzeciego stycznia“. Stepura, jako ataman dwuzłoty hajdamackiej, otrzymał w darze toporek huculski od „samostijnaj Ukrainy“. Podobny obchód odbył się w Czortkowie dn. 14 stycznia, Stepura również był nań zaproszony.

Na znak zjednoczenia, bandy ukraińskie z Galicji wschodniej wędrują do Kiowa, gdzie — jak oświadczyła dzienniki ruskie — mają brać udział w walce z bolszewikami. Przy wiadomościach takich idzie również o omanienie koalicji i zyskanie sobie jej przychylności. Według dyrektoryatu kijowskiego usilnie zabiega o koalicję, usiłując placzonieniem się zatrzymać pamięć, iż „niepodległa Ukraina“ była tworem niemieckim i oddała się w zupełności na usługi polityki Wilhelma II. oraz Ludendorffa. Prezydent ministrów dyrektoryatu p. Czechowski, wobec jednego z dziennikarzy kijowskich pochwalił koalicję za to, że jej poglądy na sprawę ukraińską staje się coraz jaśniejszym i że „niebezpieczeństwo nieporozumień minęło“. Wielki akcent kładą też Rusini kijowscy na swoją „wojnę“ z bolszewikami, reklamując w prasie zagranicznej jej rozmiar i energię.

Od paru dni zwłaszcza „Stolecznij Golos“ donosi ustawnie o wielkich sukcesach obozu ukraińskiego. W Czernichowszczyźnie miano odbić „niezmiernie ważne punkty strategiczne“, zaś na froncie charkowskim „skupiono poważne siły“, gdyż stamtąd spodziewają się Rusini naciśku bolszewików. Grupa wojsk czernichowskich dowodzi ataman Poleszak, zaś grupa charkowsko-niżniewska ataman Bałbaczan. Niemniej „Golos“ przyznaje, że większych walk jeszcze nie było, a mobilizować się Ukraina nie zamierza, gdyż „nie jest to potrzebne“. Siły, jakie Ukraina posiada, wystarczą do zadawienia się z bolszewikami.

Kokietując w ten sposób koalicję akcją

antibolszewicką, Ukraina łagodzi równocześnie bolszewików, aby na wszelki wypadek zachować drogę do porozumienia z nimi. Członek dyrektoryatu A. Makarenko, w rozmowie z dziennikarzami zastrzegł się przeciw temu, jakoby Ukraina prowadziła przeciw bolszewikom wojnę zeznaną. Idzie tylko o obronę. Ukraina nie zawarła — jak zapewniali — żadnych specjalnych umów z koalicją i nie zna jej zamiarów.

Tak więc istnieją dwie grupy wiadomości z Kijowa: jedna grupa przeznaczona dla Rosji sowieckiej, druga dla koalicji. Do tej ostatniej kategorii należy doniesienie, że bolszewicy zbombardowali i rozgromili Ekaterynosław, zabili przeszło 200 osób, ranili przeszło 1000, wypuścili bandytów, znieśli sieci elektryczne, tramwajowe i telefoniczne — zaś wojska republiki ukraińskiej oczyszczyli miasto i zaprowadzili znów porządek.

Celowym tym doniesieniem nie odpowiada rzeczywistość. Bolszewicy opanowali Charków, Sumy, Czernihów, Konotop, Poltawę, Ekaterynosław (po raz drugi), tak, że w odległości mniej więcej 60 km. od Kijowa rządzą już bandy i sowieci żołniersko-robotniczo-włościaniskie. W Budyńce i Żytomierzu ciągle rozruchy i poruchy żydowski. Dnia 10 stycznia grabież bandy Żytomierz i rozstrzeliwały żydów dziesiątkami. Dopiero 13 stycznia „pogonem“ skończył, ofiar jest około 100, rannych drugie tyle, według prowizorycznych obliczeń. Dyrektoryat nie może przeciwstawić się bolszewizmowi energicznie, gdyż ciemny tłum ukraiński sam jest przejęty hasłami bolszewickimi i rządowi o tem wiadomo. Bywały wypadki, że „strzeżyciel“, wysłani przeciw bandom bolszewickim, przechodził na ich stronę. Toż przewożenie wojsk galicyjskich na front ukraiński jest wywołane chęcią dostania do armii elementów, które dyrektoryat uważa za nieczyste bolszewizmem.

Państwo tak skonsolidowane i rozporządzające tak pewną armią, musi się wszelkimi szerokości zamiarami podjąć. Ataman Konowalow w rozmowie z dziennikarzami kijowskimi oświadczył, że Ukraina chce zająć Galicję ze Lwowem, Przemyślem i Sta-

nisławowem aż po San, nadto z Węgier chce zabrać Podkarpacie z Marmaroszem Szigetem i Munkaczem.

Najciekawszym wszakże jest stosunek Ukrainy do Rosji. Pomimo „wojny“, jaką republika kijowska wypowiedziała sowiecom, do Moskwy adala się delegacja pokojowa ukraińska, która ma rokować z Trockim. Jeżecze dziwniejsi musi w oczach zachodu wyglądać postępowanie dyrektoryatu wewnątrz własnego kraju, mianowicie różne zarządzenia o typie bolszewickim. Między innymi dn. 21 stycznia opieczętowano w Kijowie wszystkie sklepy jubilerskie, aby zabrać złoto. Ministerstwo skarbu wyjaśniło, że nie idzie broń Boże o konfiskatę, ale o „rekwizycję“ złota od osób prywatnych. Wyjątek mają stanowić tylko zegarki, „ze względu na ich użyteczność praktyczną“.

Podobno mają być opieczętowane wszystkie schowki bankowe, a dzienniki jak „Kij. Myśl“, zapowiadają już podobną „rekwizycję“ złota od osób prywatnych. Wyjątek mają stanowić tylko zegarki, „ze względu na ich użyteczność praktyczną“.

To też w Kijowie zapanował popłoch, gdyż zarządzenia takie dają przedsmak dalszych bolszewickich postanowień wojującego z bolszewizmem rządu ukraińskiego. Jak donoszą dzienniki, wszystko co może uciekać z miasta na południe, ku Sebastopolowi. Niektórzy uciekają na lokomotywach, placę szalone sumy maszynistów za przewiezienie pociągów za zdobywanymi piściami i rewolwerami. Wieczorem miasto pogrąży się w ciemnościach, gdyż elektryczność nie funkcjonuje. Tramwaje nie kursują, wodociąg ma być wkrótce zamknięty z powodu braku węgla. Nastrój w wojsku jest taki, iż brak uwolnić ze służby roczniki od 1891 do 1898 r.

Więci to mogą być przesadne. Niemniej gdyby tylko część ich była prawdą, a jest nią np. konfiskata złota, wystarczyłoby do oceny początków, jakie panują w republice ukraińskiej i które dają jej oczywiście siłę do walki z bolszewizmem, mającej pozyskać koalicję dla zjednoczonej republiki ukraińskiej i dla jej zabiorów, plemnawnych kosztów sąsiadów, zwłaszcza Polski.

Sprawa Śląska na konferencji pokojowej.

Kraków. Radiotelegram P. A. T. z dnia 30 stycznia z Londynu:

Do wszytkich stron: Kwestję sporu polsko-czeskiego uregulowano wczoraj na konferencji w sposób zadawalający. Konferencja rozważyła przedstawienia obu stron. Oficjalnie zapamiętywania w tej materii przedstawił delegat Dmowski.

Delegat Dmowski oświadczył, że Polska liczy sobie otrzymać terytorium, które posiadała przed podziałem w roku 1772 i 1793, prowincji i miasta Poznań, miasta Terunia i posiadania walnego dostępu do morza przez Gdańsk.

Dr. Benesz delegat czesko-słowacki przedstawił sprawę z ogólnego punktu widzenia i specjalnie przedstawił wypadki, które prowadziły do zbrojnego spotkania między Polakami a Czesko-słowakami na granicy Śląska i Czech. Przedstawił, że umowa między Polakami a Czesko-słowakami co do tymczasowej linii demarkacyjnej między tymi dwoma krajami przyszła do skutku w listopadzie 1918 roku. Dnia 24 stycznia b. r. naszli Czesko-Słowacy te okolice.

Proponuje się, aby obszary, o których mowa zostaje okunowane przez aliantów. Polscy i czesko-słowaccy delegaci przyjęli ten plan.

Kwestya definitywnego urządzenia śląskich okręgów przemysłowych nie mogła być tak rozwiązana jak inne zagadnienia te-

rytoryalne odnoszące się do Polski. Zajęty przez Polaków obszar etnograficzny mógłby być polski, gdyż Polacy stanowią 55% mieszkańców.

Delegat czesko-słowacki wypowiedział się, że obszary te z powodu kopalni węgla są jednak niezbędne dla przemysłu czesko-słowackiego.

Konferencja zdecydowała, której z tych dwu stron przypadają części sprawy, jednak po poprzednim zbadaniu tej sprawy. Obradujący oświadczyli, że są skłonni do zbadania słuszności przytoczonych powyżej enuncjacji.

Od teraz jest sprawa między Polakami a Czechami uregulowana, co jest rzeczą bardzo ważną.

Komitet do celów postępowania pojednawczego o.....

Skład tegoż, którzy mają zabrać tę sprawę w Polsce: Franca — Panowie: Nourens, (...), (...), generał Niessel, Wielka Brytania — Howard i (...), general Botha, Włochy — pp. Montagna i generał Romes.

Komitet wyjedzie z Paryża i uda się przez Wiedeń do Warszawy celem ustalenia dalszego postępowania.

Dziś rano Komitet reprezentujący mocarstwa zajęte badaniem tych zagadnień.

U waga P. A. T.: Powyższa depesza jest niedokładna skutkiem przorw w znacznym stopniu.

wszędzie na sztybach żmierzcy. Zaprowadzili wszędzie ponownie 9-godzinny dzień roboczy, minimalne zarobki górników zniżyli z 16 na 13 koron. Wobec tego w Zagłębiu panuje strach. Żywność Czesi zabierają dla siebie, a ludność cierpi niedostatek, wobec tego ceny naturalnie idą w górę. Czesi rekwirują co się da nie oszczędzając nawet zboża na zasiew i ziemniaków na nasienie. Pomimo wyniszczonego bydłostanu zabierają resztki bydła na wyżywienie swych oddziałów. Tak wygląda „maj“, jaki Czesi obiecali wprowadzić na miejsce „polskiej anarchii“.

Jak płacą Czesi? Donoszą nam o następującym wypadku, który jest typowym dla gospodarki czeskich żołdaków na Śląsku: W gospodarce Waloška w Stonawie żołnierze czeski wywdali i wypili wszystko, co było w gospodarce. Kiedy gospodarz upominał się o zapłatę, pokazano mu monetę w postaci kolby i bagnetu.

Nowa próba czeskiej zdrady.

Rada Narodowa Śląska komunikuje: Z chwila, gdy Czesi dzięki swej zdradzie zajęli połowę Śląska Cieszyńskiego i to obszarów najbogatszych, obejmujących nasze kopalnie węgla, huty żelaznicie i przemysłową część miejscowości przemysłowych, kiedy zajęli serce tej Piastowej dzielnicy, Cieszyn, zaczynają, jak się dowiadujemy, myśleć o jakimś zbliżeniu się. Zapomnieli widzieć, ci słowiańscy Prusacy, że swym haniebnym czynem wykołali niezgłębioną ranę państwu między dwoma sąsiadującymi ze sobą narodami. Śląsk nie może nigdy stanowić przedmiotu targów jakichkolwiek i jesteśmy pewni, że nim nie będzie, bo społeczeństwo i rząd na to nie pozwolą. Iż nam pamiętać powinien jak smutne doświadczenia porobił przy wszystkich uroczystościach, jakie kiedykolwiek zawieraliśmy z Czechami. Historia nauczyła nas, że naród ten żadnego układu nigdy nie dotrzymał, nawet takiemu, który uzyskał aprobatę naszych sąsiadów w steru rządu czeskiego. Nasza krew niewinnie przelana ręką zbrodniczego rządu czeskiego wymaga, jeżeli już nie zemsty, to w każdym razie zadośćuczynienia, godnego 30-milionowego narodu.

Wyniki wyborów sejmowych.

Przemysł. P. A. T. „Ziemia Przemysła“ donosi, że w okręgu wyborczym Przemysł-Brzozów wybrani zostali posłami: Walecny, Toczek (piastowiec), Józef Matusz (stapiński), dr. Lieberman (socjalista), dr. Leonard Tarnawski (narodowy, demokrat) i dr. Kazimierz Kotula (piastowiec).

O opróżnienie zajętych obszarów.

Berlin. Tel. radio donosi z Paryża, że przez Wilsona postawili przedwczoraj wniosek, aby konferencja pokojowa uchwała, że terytoria obcojęzykowe, zajęte siłą przez tenc narodowości, mają być natychmiast opróżnione. Utrzymaniem porządku w tych obszarach ma się zająć armia amerykańska. Przeciw temu wnioskowi zaprotestowali przedstawiciele Czechów, Pol-Słowack i Rumunów. Anglicy popierali wniosek Wilsona. Clemenceau postawił wniosek pośredni. Ostatecznej uchwały nie powzięto.

Właściwa konferencja pokojowa 10 maja.

Genewa. Według doniesień pism francuskich, oświadczył Pichon, że konferencja pokojowa rozpocznie swe obrady w pełnym składzie dopiero dn. 10 maja, jako w rocznicę układu pokojowego w Frankfurcie.

ZASTĘPCA WILSONA.

Parvz. P. A. T. Według informacji dzienników, zasiągniętych z otoczenia prezydenta Wilsona, podczas jego nieobecności będzie go zastępował Taft, jako przewodniczący amerykańskiej delegacji na konferencji pokojowej, jedyny z byłych prezydentów Stanów, który jeszcze żyje.

Artyleria przeciw Spartakowcom.

Berlin. „Voss. Ztg.“ donosi, że wczoraj wieczorem o godz. 10 rozpoczął się gwałtowny ostrzał artylerii przeciw pozycjom Spartakowców w Wilhelmshaven. Walki trwały do godz. 2 w nocy. Wojskom rządowym udało się pokonać opór rewolucjonistów.

